

Tid til haven

Havetips uge 46

Af: Marianne Bachmann Andersen

Er din plæne sur?

Hvad vil det egentlig sige, at man har en "sur" jord? Ja, det betyder ikke, at humøret i jorden er dårligt, men at surhedsgraden er lav. Surhedsgraden betegnes som pH, og er pH 7, så er der tale om et neutralt surhedsniveau. Ved værdien 7, er det hverken surt eller basisk. Viser det sig, at surhedsgraden falder til omkring 5 – 5,5, så er der tale om en sur plæne. Symptomer på en sur græsplæne er ofte stor forekomst af mos.

Nedbrydning af jordens mineraler

Det er af afgørende betydning, at pH ikke er helt skæv, når jordens mineraler og derved frigørelsen af næringsstoffer til planterne sker. Hvis pH kommer under 5, så får planterne stort set ikke mulighed for at optage den kvælstof, de har brug for.

Hvorfor bliver jorden sur?

Det er der flere forskellige årsager til. Den kemiske forklaring på at en jord bliver sur er, at mængden af brintioner H^+ stiger. Følgende forhold bidrager til, at der kommer flere brintioner:

- Når planterne vokser, udskilles en kulsyre, der er medvirkende til, at mængden af H^+ stiger
- Omsætningen af humussyre øger H^+
- En mindre del kommer fra vores forurening med fossile brændstoffer (syreregn)

Optimale forhold for din plæne

Surhedsgraden i jorden under din græsplæne bør være pH 5,5 – 6,5. Husk at udtage en jordprøve i det jordlag, hvor græssets rødder vokser. En relativ nem metode er at bruge en spade og grave et snit ud af plænen. Den mest repræsentative jordprøve får du, hvis du (iført handsker) udtager en mængde jord, der svarer til en spiseskefuld 8 – 10 steder i haven. De små snit, du graver op, lægger du blot ned i plænen igen.

Hvis du selv vil måle pH i jorden, kan en pH jordbundstest let afgøre, hvor på skalaen din jord ligger. Alternativt kan du hælde en del af din jordprøve i et glas med låg, fyld det med

demineraliseret vand (pH 7) og ryst så glasset. Når vandet er blevet næsten klart, kan pH strips aflæse værdien.

Du kan få hjælp til at få målt din jord i dit havecenter.

Hvornår skal man kalke?

Kalkning af jorden virker i princippet hele året, og sænkningen af pH sker uafhængigt af temperaturen. Processen er meget langsom, så kalk skal tildeles plænen 2 – 3 måneder før, du ser effekten. Kalkning sent efterår eller vinter er derfor optimalt for græsplænen, som er mindst aktiv netop her.

Hvor meget?

Dolomitkalk med stort indhold af magnesium, havekalk eller perlekalk. Der findes flere forskellige produkter til at sænke pH-værdien i din græsplæne, og doseringen er beskrevet på produkterne. Der er ofte tale om en dosering på 20 – 30 kg pr. 100 m² plæne, så det er ikke et "lille drys".

Kan man kalke for meget?

Ja, det kan man let komme til. Fordi vi så gerne vil gøre forholdene i haven optimale, så risikerer vi at gøre noget "for godt". Det er derfor helt afgørende at få udtaget en jordprøve til pH test.

P.S. husk at fjerne nedfaldne æbler og blade, inden du kalker plænen

Chili og peber skal høstes

Nu går det ikke ret meget længere. Temperaturen er drastisk for nedadgående, og selv om der er et mere beskyttet klima inde i drivhuset, så skal både peber og chili høstes. Du har jo nok løbende anvendt dine lækre hjemmedyrkede peber og chili, men nu skal de sidste altså bjærges.

Gem til senere brug

Hvis du ikke vil plage familien med mega stærk mad de næste uger, så kan du med fordel fryse dem ned, du kan tørre dem, eller du kan sylte dem. Hvis du vælger at fryse dem ned, skal de blot vaskes og lægges i fryseren. Husk at mærke dem op, så du ved, hvilken styrke de enkelte chilier har. Tø dem langsomt op og anvend chilierne som var de friske.

Du kan også sylte dine chili

Prik de hele chilifrugter med en kødnål eller lignende. Varm vand til kogepunktet i en gryde og kog chilifrugterne i ca. 1 minut.

Lav en lage bestående af:

3 dl hvidvinseddike

6 fed snittede hvidløg

2 spsk. korianderfrø

3 laurbærblade

1 stilk citrongræs

4 spsk. sukker

Alle ingredienser varmes langsomt op til sukkeret er smeltet og bringes kortvarigt i kog. Fyld de afkølede chili i glas og hæld nu lagen over og luk glasset til.

Du kan herefter løbende tage den mængde chili op til brug, som du ønsker.

Overvintring af chiliplanter

Chiliplanterne skal beskyttes vinteren over. Egentlig kan de godt klare nogen kulde, men da fugtigheden ofte er meget høj i et uopvarmet drivhus, vil mange nok opleve, at planterne går til på grund af svamp. Har du derfor mulighed for at placere chiliplanterne, så de står i et opvarmet rum, så er det at foretrække. Det er en fordel, hvis de kan stå køligt, for vi vil gerne vente med at få

nyvækst i planterne til foråret, hvor lyset vender tilbage. HUSK at placere dine overvintringsplanter så lyst som muligt.

FACEBOOK statements eller små hurtige beskeder

Nåede du ikke at lægge hvidløg til næste år? Du kan stadig nå at lægge dem i jorden, som gerne tager imod de sovende løg, der snart begynder at sætte rødder og top

Gulerødder, rødbeder, pastinakker og persillerod skal trækkes op og gemmes. Gentagne nætter med frost øger risikoen for, at afgrøderne i jorden ødelægges og derved mister deres anvendelse

Porrer, jordskokker og grønkål klarer sig nemt i frostvejret, ligesom bladselleriplanterne heller ikke sådan lige giver op – endnu!

Stedsegrønne planter i krukke hører årstiden til. Om du vælger de flotte store cedertræer, eller blot en lille nordmannsgran, så byder de dig og dine gæster velkommen til dit hjem.

Planterne klarer sig godt og længe, når de står ude i det kølige efterårsvejr, og selv om det fryser om natten, sker der ikke noget med de hårdføre stedsegrønne planter

Sidste runde på plænerne med maskinen. Nu ser det endelig ud til, at græsplænenes vækst er gået i ro. Slå det for en sidste gang i løbet af de næste uger

Når plæneklipperen skal overvintres, er det en god idé at køre tanken tom, rengøre den og tjekke om kniven er intakt. Eventuelle reparationer er oplagte at få ordnet nu – så er maskinen klar til at rykke ud til foråret

Lys er vigtig i den mørke tid. Der er rigtig mange løsninger med solcelledrevne led lamper, lygter og lyskæder. Slip kreativiteten løs og brug lysene sammen med planter i krukke eller i haven

Giv en have i gave. Har du svært ved at finde på en passende gave til dine kære, så er et gavekort til det lokale havecenter altid en god idé

Det er stadig muligt at plante en ny hæk. Især bøgeplanterne, som er lidt lang tid om at "lukke ned" til vinteren, er aktuel at plante lige nu. Selvom jorden er ved at være kold, så er det bestemt muligt for planterne at nå at danne nye rødder. Vanding i forbindelse med plantningen er nødvendig, men ellers kan du i ro og mag vente på, at du skal ud og vande din nyplantede hæk til det bliver forår

Havebuketterne er ved at være sjældne, men blade, kogler, gran, tuja, cypres, hyben, bær og visne blomster er højaktuelle til at binde kranser og dekorationer. Snup en runde i haven med saks og kurv, og du vil forbavses over, hvor meget der er at komme efter